

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ
Fidesz - Magyar Polgári Szövetség

KÉPVISELŐI ÖNÁLLÓ INDÍTVÁNY

2009. évi ... törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról

Az Országgyűlés mint alkotmánymódosító hatalom a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 19. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott hatáskörében eljárva a következő törvényt alkotja:

1. §

Az Alkotmány 61. §-a a következő új (5) bekezdéssel egészül ki :

„(5) Tilos az önkényuralmi rendszerek által elkövetett népirtás és más, emberiség elleni cselekmények nyilvános tagadása, kétségbe vonása, jelentéktelen színben való feltüntetése.”

2. §

Ez a törvény a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

Indokolás

Az Európai Parlament 2009. április 2-án fogadta el az európai lelkiismeretről és a totalitarizmusról szóló állásfoglalását, melynek előzménye a 2008. szeptember 23-i nyilatkozat (augusztus 23-ának a sztálinizmus és nácizmus áldozatainak európai emléknapijává történő nyilvánításáról) és a 2008. június 3-i Prágai Nyilatkozat volt.

Az állásfoglalás – többek között – tartalmazza, hogy „az áldozatok szempontjából mindegy, hogy melyik rezsim fosztotta meg őket szabadságuktól, kínozza vagy gyilkolta meg őket bármilyen okból”. Az Európai Parlament fejet hajt az európai totalitárius és antidemokratikus rendszerek áldozatai előtt, és tisztelettel adózik mindazoknak, akik a zsarnokság és elnyomás ellen küzdöttek. Egységesen fellép bármilyen ideológiai háttérből fakadó önkényuralmi rendszer ellen, határozottan és egyértelműen elítéli a totalitárius és tekintélyelvű rendszerek

által az emberiség ellen elkövetett valamennyi bűncselekményt és az emberi jogok súlyos megsértéseit; együttlétüket, megértését és szenvedéseik elismerését fejezi ki e bűncselekmények áldozatai és családjaik felé. Az Európai Parlament kéri, hogy augusztus 23-át nyilvánítsák valamennyi totalitárius és önkényuralmi rendszer áldozatainak európai emléknapijává.

A totalitárius rendszerek örökséghez tartozik az önkényuralmi rendszerek által elkövetett emberiség elleni cselekmények elítélése. A Javaslat célja, hogy ezt az Alkotmány szintjére emelje, és kimondja: tilos az önkényuralmi rendszerek által elkövetett népiirtás és más, emberiség elleni cselekmények nyilvános tagadása, kétségbe vonása, jelentéktelen színben való feltüntetése. Ez a tilalom a véleménynyilvánítás szabadságát az áldozatok és hozzátartozóik emberi méltóságának védelme érdekében korlátozza. Az önkényuralmi rendszerek által elkövetett népiirtás és más, emberiség elleni cselekmények nyilvános tagadása, kétségbe vonása, jelentéktelen színben való feltüntetése a demokratikus társadalom alapértékeit sértő véleménynyilvánítás, ezért szükséges azt az Alkotmányban tiltani, összhangban nemzetközi jogi kötelezettségeinkkel is.

A Javaslat maradéktalanul megfelel az Alkotmánybíróság 14/2000. (V. 12.) AB határozatában kifejtett alkotmányossági szempontnak, mely szerint „Az Alkotmánybíróság megállapítja azt is, hogy ezek az önkényuralmi jelképek nemcsak a közvélemény számára jelentik az ismert és megélt önkényuralmi rendszereket, hanem a Magyar Köztársaság törvényhozása kezdettől fogva mindmáig együtt kezelte az e rendszerek által elkövetett jogtalanságokat, legyen szó akár a törvénytelen ségek következményeinek orvoslásáról, – például az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károkért járó kárpótlásról, illetve az életüktől és szabadságuktól politikai okokból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról – vagy pedig eme önkényuralmi rendszerek kifejezetten és jellemzően önkényuralmi tetteiben való részvétel szimbolikus elítéléséről az úgynevezett átvilágítási törvényben.

Az Alkotmánybíróság határozataiban az említett jogtalanságok vonatkozásában kifejezetten megerősítette, hogy nem hozható fel alkotmányossági kifogás ezen önkényuralmi rendszerek azonos megítélése és együttes kezelése ellen. A tulajdoni kárpótlás tekintetében a 28/1991. (VI. 3.) AB határozat tartalmazza mindezt. (ABH 1991. 88, 102.) Az élettől és szabadságtól való megfosztásért járó kárpótlás tekintetében az Alkotmánybíróság külön eljárásban is, elvont alkotmányértelmezés keretében állapította meg, hogy a szóban forgó önkényuralmi rendszerek áldozatainak azonos elbánásban részesítése nem csupán nem ellentétes az Alkotmánnyal, hanem „nincs sem szükség és – az okozott sérelemre épülő kárpótlási rendszerben – jogi lehetőség sem arra, az egyébként is kivihetetlen és az emberi méltósággal ellentétes összevetésre, hogy pl. a náci haláltáborban elszenvedett halálért más kárpótlás járhatna, mint a szovjet lágerben, vagy az ÁVH pincéjében megölt ember életéért”. [22/1996. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1996. 89, 101.] Az egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló törvény alkotmányossági vizsgálata során pedig az Alkotmánybíróság – az adott tevékenységeknek a jogállamiság alapjaival ellentétes volta miatt – szintén alkotmányosnak találta, hogy a törvény együtt kezeli a volt állambiztonsági szervezet tagjait és az információk felhasználóit, a nyilaskeresztes párt volt tagjait és azokat, akik 1956-57-ben karhatalmi alakulatban szolgáltak [60/1994. (XII. 24.) AB határozat, ABH 1994. 342, 356.].

A törvény diszkriminatív voltát sérelmező indítványok kapcsán az Alkotmánybíróság még a következőkre is rámutat. A demokratikus átalakulást megelőző évtizedekben kizárólag a fasiszta, nyilas jelképek terjesztését, használatát üldözték a büntetőjog eszközeivel.

Ugyanakkor a kommunista eszméket megtestesítő jelképek használatát a politikai berendezkedés jellegéből adódóan természetesen nem hogy nem büntették, hanem éppen ellenkezőleg: büntetőjogi úton védték. Ebből a szempontból a törvény hatása tehát éppen az, hogy megszünteti az önkényuralmi jelképek korábbi kezelésében mutatkozó indokolatlan különbségtételt.

Ezért az Alkotmánybíróság a Btk. vizsgált rendelkezése tekintetében sem lát okot arra, hogy a közvélemény által is egységesen kezelt önkényuralmi rendszerek között bármiféle megkülönböztetést tegyen.”

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés Elnöke részére

Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

A Házszabály 85. § (2) bekezdése alapján a következő törvényjavaslatot terjesztem elő a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról. A törvényjavaslat indoklással ellátott szövegét mellékelem.

Budapest, 2009. május 27.

Dr. Répássy Róbert
Fidesz - Magyar Polgári Szövetség